

Prof. dr hab. Agnieszka Kasińska-Metryka
Wydział Prawa i Nauk Społecznych
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Kielce, 20 04 2026 r.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym

*Napisanie niniejszej recenzji zostało zlecone, w związku z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o polityce i administracji **dr Marcie Michalczuk-Wlizło***

Posiadane stopnie naukowe i przebieg dotychczasowej pracy naukowej

Dr Marta Michalczuk- Wlizło jest badaczką, której droga zawodowa rozpoczęta studiami doktoranckimi na Wydziale Politologii UMCS w Lublinie (lata 2002-2006) przez kolejne etapy prowadziła do budowania dorobku i umacniania pozycji w środowisku naukowym.

26 września 2006 roku M. Michalczuk-Wlizło otrzymała dyplom doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, nadany przez Radę Wydziału Politologii UMCS. Jej dysertacja nosiła tytuł: *Skarga konstytucyjna w Polsce*, promotorem był prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, zaś recenzentami prof. dr hab. Marian Grzybowski oraz prof. dr hab. Zbigniew Szeliga.

Warto zauważyć, że tematyka rozprawy doktorskiej korespondowała ze wcześniejszymi zainteresowaniami M. Michalczuk- Wlizło, która w 2002 r. ukończyła stacjonarne studia magisterskie w Wydziale Politologii UMCS, a obroniona wówczas praca magisterska zatytułowana była *Pozycja ustrojowa prezydenta w Konstytucjach III Rzeczypospolitej Polskiej*. W tym samym roku M. Michalczuk-Wlizło ukończyła również stacjonarne studia magisterskie w Wydziale Prawa i Administracji UMCS.

Wykształcenie dr M. Michalczuk-Wlizło wskazuje na spójne zainteresowania naukowe ulokowane na pograniczu nauk prawnych oraz nauki o polityce i administracji. W tym też

obszarze upatrywała swoją przyszłość badawczą ubiegając się o zatrudnienie na stanowisku adiunkta na Wydziale Politologii UMCS, w Katedrze Systemów Politycznych i Praw Człowieka (wcześniej Zakład Systemów Politycznych). Dodatkowo, przez okres 6 lat dr Michalczuk-Wlizło związana była zawodowo także z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Obszary badań naukowych i najważniejsze publikacje

Jako podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego dr Marta Michalczuk-Wlizło przedstawiła cykl publikacji zatytułowany *Upolitycznienie prawa do aborcji w Polsce po 2015 roku*. Na powyższy zbiór składają się:

- monografia (M. Michalczuk-Wlizło, *Prawo do aborcji w pierwszym roku rządów Koalicji 15 października. Postulaty i realizacja*, Toruń 2025)
- 6 artykułów naukowych
- 3 rozdziały w pracach zbiorowych

Już powyższe zestawienie wskazuje na nowatorskie potraktowanie „zbioru publikacji”, na który często w postępowaniach awansowych składają się jedynie artykuły naukowe, podczas gdy monografie uznawane są za samodzielne i wystarczające dzieła awansowe. Doceniam zatem swoistą powściągliwość, która podpowiedziała Badaczce tak urozmaicony wykaz prac składających się na cykl, którego tytuł – w moim przekonaniu – trafnie oddaje charakter pola badawczego, które Marta Michalczuk-Wlizło uczyniła swoim wiodącym.

Kryterium oceny efektywności zainteresowań badawczych pozostaje – oprócz wartości merytorycznej - liczba publikacji, miejsce publikacji i ranga wydawnictwa. Dr M. Michalczuk-Wlizło zadbała o zróżnicowanie miejsc publikacji, przygotowanie znacznej części prac w języku angielskim, skierowanie prac do wydawnictw wysoko punktowanych, a wreszcie ograniczenie przedłożonego cyklu do zbioru swoich najnowszych osiągnięć.

Oczywistym jest, że w okresie od uzyskania stopnia doktora (2006 r.) dr M. Michalczuk-Wlizło budowała swoje naukowe *dossier* także w oparciu o inne prace, a jednak to właśnie 2015 r., czyli przejście władzy w Polsce przez partie prawicowe, uczyniła cezurą cyklu awansowego. Przyjętą koncepcję cyklu prac oceniam jako wyraz dojrzałości badawczej i działanie przemyślane, świadome, ukierunkowane na zwieńczenie zainteresowań niniejszą tematyką. Warte odnotowania jest również to, że większość z prac tworzących przedłożony do oceny cykl to dzieła jedno autorskie, co w mojej opinii stanowi ważny wyróżnik i pozwala recenzentom na

bezpośrednie odniesienie się do efektów pracy Pani Doktor. Uwagę tę odnoszę przede wszystkim do monografii, ale także znacznej części artykułów.

Cykl prac awansowych

Zasadniczym punktem odniesienia w niniejszej recenzji pozostaje dzieło awansowe dr Marty Michalczuk-Wlizło, czyli publikacji zatytułowanej *Upolitycznienie prawa do aborcji w Polsce po 2015 roku*. Już na poziomie tytułu uwidacznia się przekonanie Autorki, co do tezy spajającej cały cykl. Jest to przejaw śmiałej i otwartej postawy, co zasługuje na podkreślenie, w kontekście pola badawczego, które pozostaje obszarem spraw społecznie wrażliwych, a przez to polaryzujących postawy i zachowania społeczne. Jakkolwiek problematyce prawa aborcyjnego poświęcone jest stosunkowo dużo artykułów i opracowań naukowych, to dr M. Michalczuk-Wlizło prezentuje ujęcie kompleksowe, a co najważniejsze posiada instrumentarium badawcze zarówno z obszaru nauk prawnych, jak i nauk o polityce i administracji.

Interdyscyplinarny charakter pracy pozwolił na wielopłaszczyznowe rozpoznanie problemu badawczego oraz poddanie go analizie w układzie chronologicznym. Autorka skonstruowała hipotezę badawczą, która koreluje z celem cyklu publikacji, którym jest „*ukazanie złożonego i wielowymiarowego procesu upolitycznienia prawa do aborcji w Polsce oraz wskazanie jego konsekwencji, prowadzących do utrwalenia impasu i niemożności wypracowania trwałego rozwiązania tego problemu*”.

Pozytywnie oceniam dobór przykładów, które Autorka poddała analizie, chcąc wskazać reprezentatywne formy aktywności podmiotów politycznych wykorzystujących kwestie dopuszczalności terminacji ciąży jako narzędzie politycznej rywalizacji. Przyjęta data progowa rozpoczęcia analizy tj. rok 2015 jest uzasadniona ze względu na fakt rozpoczęcia wówczas rządów przez obóz prawicy, odwołujący się w swoim programie wyborczym do wartości konserwatywnych.

Należy podkreślić, że dr Marta Michalczuk-Wlizło rzeczywiście dokonała wieloaspektowego oglądu badanego zjawiska, o czym świadczą zarówno publikacje nawiązujące do aspektów społecznych (vide: M. Michalczuk-Wlizło, *An Institution That Gives Citizens a Real Impact on Applicable Law? Casus of the Civic Draft Amendment to the Act of 7 January 1993 on Family Planning, Protection of the Human Foetus and Conditions for the Admissibility of Termination of Pregnancy, Submitted to the Sejm of the 8th Term*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”, Nr 6/2019, 391–401); prawnych (np. M. Michalczuk-Wlizło, *Choice of Language in Discussions on*

Law. Pregnancy Termination in the Legislative Process of the Polish Sejm of the Eighth Term, „Białostockie Studia Prawnicze”, Vol. 27, Nr 1/2022, s. 153–167, DOI: 10.15290/bsp.2022.27.04.10.3; E. Kuźlewska, M. Michalczuk-Wlizło, D. Kuźlewski, *Consequences of the Constitutional Tribunal’s Ruling of October 22, 2020. On the Citizens’ Bill on Safe Termination of Pregnancy and Other Reproductive Rights*, “Studies in Logic, Grammar and Rhetoric”, Vol. 67/2022, s. 105–125; M. Michalczuk-Wlizło, *Termination of Pregnancy as the Subject of Proceedings against Poland before the European Court of Human Rights*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”, Nr 6/2023, s. 389–402) a także politycznych (B. Dziemidok-Olszewska, M. Michalczuk-Wlizło, *Kobiety a wybory parlamentarne w Polsce w 2023*).

Wszystkie przywołane powyżej tytuły, podobnie jak rozdziały w pracach zbiorowych korelują z hipotezą główną cyklu, która brzmi: „*Prawo aborcyjne w Polsce stanowi narzędzie kształtowane przede wszystkim przez interesy aktorów politycznych, a nie przez wiedzę medyczną, potrzeby społeczne czy prawa kobiet. Oznacza to, że regulacje dotyczące przerywania ciąży są rezultatem procesów politycznych i ideologicznych, a nie racjonalnych przesłanek wynikających z ochrony zdrowia publicznego czy standardów praw człowieka*”. Oprócz hipotezy wiodącej, habilitantka sformułowała także cztery hipotezy posiłkowe oraz odniosła się używanej terminologii, co można uznać za rozwinięcie siatki pojęciowej.

Podsumowując poziom metodologiczny cyklu, zasługuje on w mojej ocenie na wyróżnienie – przejrzystość, umiejętność wskazania adekwatnych metod badawczych m.in. metoda systemowa, instytucjonalno-prawna, pomocniczo metoda komparystyczna (wraz z wyjaśnieniem ich wyboru), sprawne operowanie koncepcjami, to wszystko świadczy o wysokim poziomie warsztatu badawczego. Bardzo precyzyjnie odnosi się dr M. Michalczuk-Wlizło do odróżnienia, kiedy sięga po metody badawcze, a kiedy stosuje konkretne techniki. W odniesieniu do każdej z prac tworzących cykl, Autorka wskazuje jej cel oraz uzasadnia wkład w przyjęty przez siebie projekt badawczy. Taka staranność oraz logiczność podejmowanych kroków w procesie badawczym, po raz kolejny potwierdzają, że przedłożony do oceny cykl nie stanowi zestawienia przypadkowych tekstów, będących w dorobku Autorki, ale powstał z określonym celem przewodnim i harmonogramem jego realizacji.

Z mojej perspektywy na szczególne wyróżnienie zasługuje monografia napisana przez dr Martę Michalczuk-Wlizło, a zatytułowana *Prawo do aborcji w pierwszym roku rządów Koalicji 15 października. Postulaty i realizacja* (Wydawnictwo Adam Marszałek w Toruniu, 2025). Przede wszystkim jest ona niezwykle aktualna i wypełnia lukę istniejącą w opracowaniach teje

tematyki. Podjęta w pracy analiza umożliwiła Autorce ocenę stopnia realizacji zapowiadanych reform, pozwoliła na identyfikację barier instytucjonalnych i politycznych oraz na ocenę rzeczywistej polityki państwa w odniesieniu do praw reprodukcyjnych.

Moje uwagi krytyczne dotyczą dwóch aspektów ocenianej monografii:

- dosyć ograniczonej objętości (146 stron tekstu właściwego)
- braku informacji o recenzentach/ recenzencie wydawniczym

Dodanie w strukturze pracy rozdziału kreślącego jeszcze szerszy, socjologiczno-historyczny aspekt zmian w polskim prawodawstwie, być może zmieniłoby bardzo konkretny zamysł autorski, ale z drugiej strony jeszcze bardziej podkreśliłoby aktualność analizy właściwej. Habilitantka potraktowała co prawda rozdział I jako wprowadzenie czytelnika w problematykę badań, ale ograniczyła jego zasięg *stricte* do ram temporalnych pola badawczego.

Natomiast przywołanie w pracach naukowych (a zwłaszcza awansowych) nazwiska recenzenta uwiarygadnia proces powstawania dzieła w aspekcie jego korygowania pod wpływem uwag poczynionych przez eksperta, już na etapie przygotowania publikacji.

Poza głównym nurtem oceny pozostawiam fakt, że oprócz cyklu publikacji stanowiącego podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, dr M. Michalczuk-Wlizło zbudowała bogaty dorobek naukowy, dotyczący różnych aspektów nauki o polityce i administracji oraz zagadnień z obszaru nauk prawnych. Wspominana już interdyscyplinarność pozostaje niewątpliwie wyróżnikiem pracy naukowej Habilitantki, a zarazem mocną stroną dokonań badawczych.

Udział w projektach naukowych

Oceniając w perspektywie dwóch dekad, które minęły od uzyskania stopnia doktora, aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną Habilitantki, uznać należy, że to rozwój naukowy był wiodący. Jego udokumentowaniem są głównie publikacje, na tle których udział w projektach naukowych zdaje się mieć charakter uzupełniający. Dr M. Michalczuk-Wlizło wchodziła w skład zespołu realizującego grant (projekt numer PPN/BCZ/201/1/00012/U/00001, finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej oraz Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Czech), ale nie kierowała nim, lecz była wykonawczynią. Dwa zagraniczne pobyty stażowe (2021 r. oraz 2022 r.) również wynikały z realizacji powyższego grantu, który zakończyło wydanie monografii współautorskiej: E. Kancik-Kořtun, J. Smolik, M. Michalczuk-Wlizło, M. Wallner, *New Political Parties in the Party*

System of Poland, wyd. Peter Lang, Berlin 2023. Habilitantka odbyła także dwa krajowe staże podoktorskie (Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Warszawski).

Podsumowując, widoczna jest swoista mobilizacja Habilitantki w zakresie mobilności, aktywności i współpracy, która miała miejsce po 2017 r.

Dydaktyka, osiągnięcia organizacyjne, popularyzacja nauki

We wszystkich powyższych obszarach, aktywność i zaangażowanie dr M. Michalczuk-Wlizło należy uznać za wystarczające względem wymagań, jakie stawia się osobie ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. W zakresie dydaktyki pewne zdziwienie budzi duża liczba prowadzonych przedmiotów, które odnoszą się wprost do tematyki bezpieczeństwa (zwłaszcza aspekty zarządzania kryzysowego), nie zaś do obszarów badań, ale wiadomym jest, że nie zawsze osoba pracująca na stanowisku adiunkta posiada wpływ na powierzane jej obowiązki dydaktyczne.

Z perspektywy recenzentki szczególnie doceniam fakt, że Habilitantka aż cztery razy pełniła rolę promotorki pomocniczej w postępowaniach doktorskich, które zostały zakończone. Takie doświadczenie wzmacnia pozycję badaczki i buduje samodzielność.

Dr M. Michalczuk-Wlizło dała się również poznać, jako sprawna organizatorka bardzo wielu wydarzeń naukowych, a także osoba przybliżająca treści naukowe i popularyzująca wiedzę w otoczeniu zewnętrznym. Wszystko to w mojej ocenie znakomicie dopełnia osiągnięcia naukowe Habilitantki.

Konkluzja

Dokonując oceny przedłożonego dorobku naukowego w postaci cyklu publikacji, **pozytywnie opiniuję** dalsze procedowanie wniosku Habilitantki o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji, w dziedzinie nauk społecznych. Wypracowane osiągnięcia naukowe świadczą o sprawności warsztatowej, umiejętności poszukiwania adekwatnych źródeł, pogłębianiu problematyki badawczej oraz wykorzystywaniu interdyscyplinarnego warsztatu naukowego.

Agnieszka Kasińska-Metryka

